

REFUGIATS: DIÀLEGS ENTRE ELS ACTORS IMPLICATS

PALAU MACAYA, BARCELONA, DEL 18 DE MAIG DE 2017 AL 28 DE FEBRER DE 2018

 6' DE LECTURA

PROJECTE SELECCIONAT EN LA CONVOCATÒRIA DE PALAU MACAYA, que té com a finalitat donar suport a iniciatives i projectes de reflexió, debat, intercanvi i difusió d'idees que ajudin a entendre millor els reptes que té plantejats la nostra societat i que permetin identificar noves tendències de progrés i transformació social.

El projecte ha creat un espai de diàleg i reflexió entre els diferents actors implicats en la gestió de l'anomenada "crisi dels refugiats" a la Unió Europea. L'anàlisi i la discussió s'han centrat en cinc qüestions prioritàries. En l'àmbit europeu: paper de les ciutats

en l'acollida de refugiats i principals reptes del Sistema Europeu Comú d'Asil. En l'àmbit espanyol: programa estatal d'acollida i procediments d'asil. En l'àmbit de Catalunya: accés a l'habitatge de sol·licitants d'asil i refugiats.

Obra Social "la Caixa"

1 R E P T E :

La crisi dels refugiats ha posat en joc els principis fonamentals del projecte europeu. Es necessita un enfocament coordinat i global per evitar processos d'exclusió, vulneració de drets humans i xenofòbia.

2 O B J E C T I U S D E L C I C L E :

Aquest cicle ha tingut un doble objectiu: el primer, identificar les principals problemàtiques, com també alternatives de cara a una gestió més eficient i humana dels procediments d'asil i acollida de refugiats; i el segon, promoure la cooperació entre els diferents actors implicats.

3 L E S I D E E S C L A U :

EL DRET D'ASIL

L'asil no hauria de ser un premi ni el resultat d'un camí ple d'obstacles i llargues esperes. L'asil és un dret de tot refugiats i una obligació de qualsevol estat que hagi firmat la convenció de Ginebra. Actualment, Europa incompleix els seus compromisos, amb minsos programes de reassestament, quotes de reubicació lluny d'allò acordat i programes d'acollida cada vegada més limitats. Europa ha de garantir vies legals i segures d'entrada, perquè ningú no hagi de jugar-se la vida per demanar asil, i una acollida digna, que garanteixi les condicions necessàries i els drets fonamentals de qualsevol ciutadà.

ACOLLIDA AMB INTEGRACIÓ

Els programes d'acollida sovint se centren a facilitar les necessitats bàsiques i els aprenentatges durant els primers mesos. En el cas espanyol, a diferència d'altres països europeus, s'espera que la integració comenci des del primer moment, independentment dels procediments d'asil. Tot i així, acollida no vol dir integració. Un programa d'acollida relativament curt (de 18 a 24 mesos), uns mercats laborals i d'habitatge que expulsen més que integren i uns procediments d'asil que acabaran deixant en la irregularitat la major part dels sol·licitants fan de l'acollida un camí difícil i de curta durada.

POLÍTIQUES MULTINIVELL

L'asil, tant pel que fa als procediments legals com els programes d'acollida, és una competència estatal. Les administracions autonòmiques i locals tenen, però, moltes competències en l'àrea d'integració, cohesió i serveis socials. Tot i així, hi ha poca coordinació entre les diferents administracions i els actors implicats. Hi ha un ampli consens que una major participació en els processos de decisió i una millor coordinació entre els diferents nivells administratius i els actors socials és fonamental.

4 ACTIVITATS QUE COMPONEN EL CICLE:

CONFERÈNCIA: CIUTATS REFUGI EN EL CONTEXT EUROPEU: CAP A UN ENFOCAMENT MÉS INCLUSIU?

18 de maig de 2017

Mentre al 2015 els governs discutien sobre les quotes de reubicació i les polítiques de control fronterer, moltes ciutats europees estaven responent a l'arribada o trànsit de milers de sol·licitants d'asil. Aquesta conferència va considerar fins a quin punt les respostes locals són més inclusives, com funciona la relació entre els nivells local, regional, nacional i europeu i fins a quin punt la posició central de les ciutats exigeix una reconfiguració de les relacions entre ciutat i estat en el camp de les polítiques d'immigració i asil.

Amb la participació de: Maura Gambarana, Blanca Garcés Mascareñas, Faika El-Nagashi, Leftiris Papagiannakis i Ramon Sanahuja.

TALLER: QUÈ ESTAN FENT ELS ESTATS? EL SISTEMA D'ASIL ESPANYOL

7 de juliol de 2017

L'objectiu principal d'aquest taller va ser reflexionar sobre com els estats estan donant resposta a l'anomenada "crisi de refugiats" a partir del cas espanyol. Els ponents van presentar i discutir els programes de reubicació i reassentament, els procediments d'avaluació de les sol·licituds d'asil i també el programa estatal d'acollida. Es van abordar les preguntes següents: fins a quin punt s'està complint amb l'obligació de garantir la protecció internacional? Quins són els principals reptes als quals s'enfronta el sistema d'asil espanyol? Quin és el paper dels diferents actors implicats?

Amb la participació de: Elena Sánchez-Montijano, Francisco García, Marta García i María Jesús Herrera.

CONFERÈNCIA: LA POLÍTICA EUROPEA COMUNA D'ASIL: CAP A UNA MAJOR HARMONITZACIÓ I SOLIDARITAT?

24 de novembre de 2017

La crisi dels refugiats ha posat en qüestió l'adequació del Sistema Europeu Comú d'Asil. Des de llavors s'ha insistit en la necessitat d'una resposta comuna a les polítiques de frontera, d'una harmonització més gran dels procediments d'asil i d'una distribució més justa dels refugiats dins de la Unió Europea. Aquesta conferència va tenir com a objectiu analitzar on som i fins a quin punt les polítiques comunes d'asil s'encaminen cap a una major harmonització i solidaritat entre els estats membres.

Amb la participació de: Blanca Garcés Mascareñas, Sílvia Morgades, David Moy i Simona Sobotovicova.

TALLER: HABITATGE PER A SOL·LICITANTS D'ASIL I REFUGIATS: REPTES I PRÀCTIQUES

15 de gener de 2018

L'accés a l'habitatge és un dels principals problemes del nostre sistema d'acollida per a refugiats. Generalitat, administracions locals i entitats socials coincideixen a assenyalar que la situació és greu. Aquest taller va obrir

un espai de diàleg i coordinació entre els diferents actors involucrats amb el triple objectiu de: a) analitzar els factors que dificulten l'accés a l'habitatge; b) donar pautes per a la (re)definició de les polítiques públiques i programes, i c) identificar i compartir bones pràctiques.

Amb la participació de: Ramon Sanahuja, Blanca Garcés, Ignasi Calbó, David Moya, Jonathan Darling, Manfred Nowak i Estel-la Pareja.

TALLER: QUÈ ESTAN FENT ELS ESTATS? ELS PROCEDIMENTS DE PROTECCIÓ INTERNACIONAL A ESPANYA

8 de febrer de 2018

L'objectiu principal va ser reflexionar sobre com els estats estan donant resposta a l'anomenada "crisi dels refugiats" a partir del cas espanyol. Durant el seminari els ponents van presentar i discutir els programes de reubicació i reassentament, com també el funcionament dels procediments de protecció internacional. Es van considerar les preguntes següents: com estan funcionant els programes de reubicació i reassentament? Quin és el procés que segueixen les sol·licituds de protecció internacional? Quins són els principals reptes i possibilitats de millora?

Amb la participació de: Paloma Favieres, Elena Sánchez-Montijano i Juan Vallterra.

CONFERÈNCIA: REFUGIATS. DIÀLEGS ENTRE ELS ACTORS IMPLICATS

28 de febrer de 2018

Aquesta conferència final va tenir com a objectiu presentar i discutir les qüestions principals sorgides al llarg de les diferents jornades. S'està complint amb l'obligació de garantir la protecció internacional? Són més inclusives les respostes locals? Fins a quin punt les polítiques comunes d'asil s'encaminen cap a una major harmonització i solidaritat entre els estats membres? Quins factors dificulten l'accés a l'habitatge? Com estan funcionant els programes de reubicació i reassentament?

Amb la participació de: Blanca Garcés-Mascareñas, Elena Sánchez-Montijano, Eduard Sagarra i Miguel Pajares.

5 CONCLUSIONS DEL CICLE :

L'anàlisi de la **resposta europea a l'anomenada crisi dels refugiats** va permetre concloure que no podem parlar de polítiques d'asil a Europa sense parlar de polítiques d'immigració. Des del 2015 la gran preocupació dels estats membres ha estat sobretot la gestió dels fluxos migratoris.

També es va arribar a la conclusió que no podem parlar de **Sistema Europeu Comú d'Asil** (SECA) sense un repartiment més equitatiu de les responsabilitats, el compliment dels acords signats i la garantia d'estàndards comuns. L'Estat espanyol només ha complert el 8 % de les **quotes de reubicació**.

El **sistema d'acollida espanyol** es troba clarament limitat per la falta d'un reglament que desplegui la Llei d'asil 12/2009 i de recursos suficients que permetin donar resposta a un augment considerable de les sol·licituds d'asil els últims anys. Els procediments d'asil són llargs, mentre que la durada i les característiques del programa d'acollida són curtes i escasses.

Una altra conclusió del cicle de seminaris és que és necessària una **governança multinivell** –tant en els processos de decisió com en la posada en pràctica de les polítiques– que tingui en compte les diferents administracions (estatal, autonòmica i local) i també els actors no estatals (especialment entitats socials) vinculats en la gestió de l'acollida.

Finalment, no podem parlar d'acollida si no garantim **l'accés a l'habitatge**. És una qüestió especialment greu en aquelles ciutats, com Barcelona, que estan expulsant els seus propis habitants.

6 PARTICIPANTS:

**MAURA
GAMBARANA**

Responsable de l'Oficina de Migració de l'Ajuntament de Milà. Suport als departaments centrals implicats en la verificació de les oportunitats de participació en els programes europeus i la coherència del finançament amb els objectius. Suport als departaments centrals en la fase de desenvolupament del projecte. Gestió de projectes cofinançats; seguiment dels programes i trucades de finançament europeus. Monitorització de projectes.

**LEFTERIS
PAPAGIANNAKIS**

Primer tinent d'alcalde i responsable d'Afers d'Immigració i Refugiats de l'Ajuntament d'Atenes. Responsable de la ciutat d'Atenes en matèria de migrants i refugiats, així com de set departaments de la Direcció de Descentralització i Administració.

**RAMON
SANAHUJA**

Director d'Atenció i Acollida a Immigrants de l'Ajuntament de Barcelona. Encarregat de tots els programes d'atenció i acollida a immigració de l'Ajuntament de Barcelona, dins de l'Àrea de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència. També està involucrat en el disseny de l'estratègia de Barcelona Ciutat Refugi.

**FAIKA
EL-NAGASHI**

Regidora de l'Ajuntament de Viena. Portaveu dels Verds de Viena per a la Integració, la Migració i els Drets Humans. Vicepresidenta del Comitè Municipal de la Dona, l'Educació, la Integració, la Joventut i els Recursos Humans. Membre del Comitè Municipal d'Assumptes Europeus i Internacionals. Membre de la Junta de Verds Migrants de Viena. Membre de l'Organització del Districte Verd Mariahilf.

BLANCA GARCÉS MASCAREÑAS

Investigadora sènior del CIDOB. Doctora cum laude en Ciències Socials per la Universitat d'Amsterdam i llicenciada en Història i Antropologia per la Universitat de Barcelona. Actualment, treballa sobre les polítiques i els discursos sobre refugiats des d'una perspectiva europea comparada.

ELENA SÁNCHEZ - MONTIJANO

Investigadora sènior del CIDOB. Doctora en Ciències Polítiques per la UPF i màster en Cooperació i Desenvolupament per la Universitat de Granada. Coordinadora científica del projecte SAHWA i investigadora als projectes MENARA i FEUTURE, finançats per la Comissió Europea.

SÍLVIA MORGADES

Professora lectora de Dret Internacional Públic a la Universitat Pompeu Fabra. Doctora en Estudis Internacionals per la Universitat Pompeu Fabra. Diploma en Dret dels Refugiats, Estrangers i Apàtrides per la Universitat de Montpeller. Màster en Estudis Europeus per la Universitat Autònoma de Barcelona. Línies de recerca: règim internacional de protecció dels refugiats, dret d'asil i règim d'asil, migracions forçades, dret de la Unió Europea, drets humans.

FRANCISCO GARCÍA

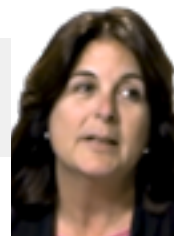
Sotsdirector general d'Integració dels Immigrants a la Secretaria General d'Immigració i Emigració, Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social. Desenvolupament i gestió del sistema d'acollida integral i integració d'immigrants, sol·licitants d'asil, refugiats i apàtrides.

MARTA GARCÍA

Responsable de la Unitat de Protecció Internacional de l'ACNUR. Unitat responsable de la correcta aplicació de la normativa internacional sobre refugiats i d'assessorar les autoritats espanyoles en temes d'asil i refugi, així com els mateixos sol·licitants d'asil i refugiats, les organitzacions no governamentals, els professionals del dret i altres entitats de naturalesa diversa que acudeixen a l'oficina per informar-se.

MARÍA JESÚS HERRERA

Cap de la missió a Espanya de l'Organització Internacional de les Migracions. Responsable de la missió que s'encarrega d'oferir serveis a persones que requereixen assistència internacional en matèria de migració, fomentar la gestió humana i ordenada de la migració i el respecte efectiu dels drets humans dels migrants, oferir assessorament expert, fer estudis i proveir cooperació tècnica i assistència operativa als estats, les organitzacions intergovernamentals i les no governamentals.

DAVID MOYA

Professor de Dret Constitucional de la UB. La seva tesi doctoral aborda els drets dels immigrants subjectes a un procediment de devolució. Ha publicat sobre participació política i integració dels immigrants a les societats europees. Ha dut a terme estades de recerca a Nova York, Brussel·les, Lausana, Estrasburg i Heidelberg.

IGNASI CALBÓ

Coordinador de l'Àrea de Refugiats de l'Ajuntament de Barcelona. Advocat, expert en legislació internacional de drets humans, va ser cap de l'Àrea d'Acció Humanitària de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, on va dur a terme tasques com ara coordinació de polítiques humanitàries amb agents involucrats.

EDUARD SAGARRA

President de l'Associació de les Nacions Unides a Espanya. Professor de Dret Internacional de la Universitat de Barcelona i professor d'ESADE. Soci fundador de Roca Junyent Advocats Associats. Especialitzat en dret mercantil i dret immobiliari, en especial en dret internacional públic, dret internacional privat, dret comunitari, dret d'estrangeria i immigració, i dret internacional dels drets humans. Membre de diferents patronats i associacions públiques i privades.

MIGUEL PAJARES

President de CCAR-CEAR. Doctor en Antropologia Social i investigador al Grup de Recerca sobre Exclusió i Control Social de la Universitat de Barcelona. Autor de les novel·les *Cautivas* (2013), *La luz del estallido* (2015) i *Aguas de venganza* (2016), així com de diversos llibres d'assaig i nombrosos articles centrats en temes com la immigració, l'asil, els drets humans o la lluita contra el racisme.

JONATHAN DARLING

Director de Cities, Politics, Economies Research Group i membre del Manchester Urban Institute de la Universitat de Manchester. Geògraf urbà i polític centrat principalment en la política i l'ètica de la migració forçada. Professor de Geografia Humana a la Universitat de Manchester des del 2009. Prèviament, va treballar a la Universitat de St. Andrews com a professor de Geografia després d'obtenir una llicenciatura, màster i doctorat en Geografia per la Universitat de Durham.

MANFRED NOWAK

President de l'AWO Kreisverband Berlin-Mitte e.V. Advocat de drets humans. Juntament amb Hannes Tretter, va fundar el Ludwig Boltzmann Institut für Menschenrechte, del qual ha estat director científic. Ha estat professor visitant a l'Acadèmia de Drets Humans i Llei Humanitària a la Universitat de Washington.

ESTEL·LA PAREJA

Directora de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, que té com a objectius la defensa del dret d'asil i els drets de les persones refugiades, la defensa dels drets de les persones immigrants i l'afavoriment dels processos d'integració social de les persones refugiades i immigrants a Catalunya.

SIMONA
SOBOTOVICOVA

Universitat del País Basc. Autora de la tesi doctoral *La lliure circulació dels nacionals de tercers països, a la recerca d'un equilibri entre el mercat i la seguretat*, que té com a objecte principal oferir l'anàlisi jurídica de la lliure circulació dels nacionals de tercers països a la Unió Europea (UE). La migració i la mobilitat de les persones procedents de tercers països es presenten com a temes clau per al futur d'un continent europeu cada vegada més envellit.

PALOMA FAVIERES

Coordinadora estatal del servei jurídic del CEAR. Treballa des de l'àmbit jurídic per la defensa de les persones refugiades i el dret d'asil.

Què és el CIDOB?

El [CIDOB](#) és un *think tank* independent i plural amb seu a Barcelona, dedicat a l'estudi, la recerca i l'anàlisi de temes internacionals. El CIDOB treballa per elaborar i oferir a tots els actors polítics, des de la ciutadania fins a les organitzacions internacionals, informació i idees per formular i impulsar polítiques que reverteixin en un món més segur, lliure i equitatiu per a les persones.

PalauMacaya

CIDOB BARCELONA CENTRE FOR
INTERNATIONAL AFFAIRS

Fundació Bancària "la Caixa"